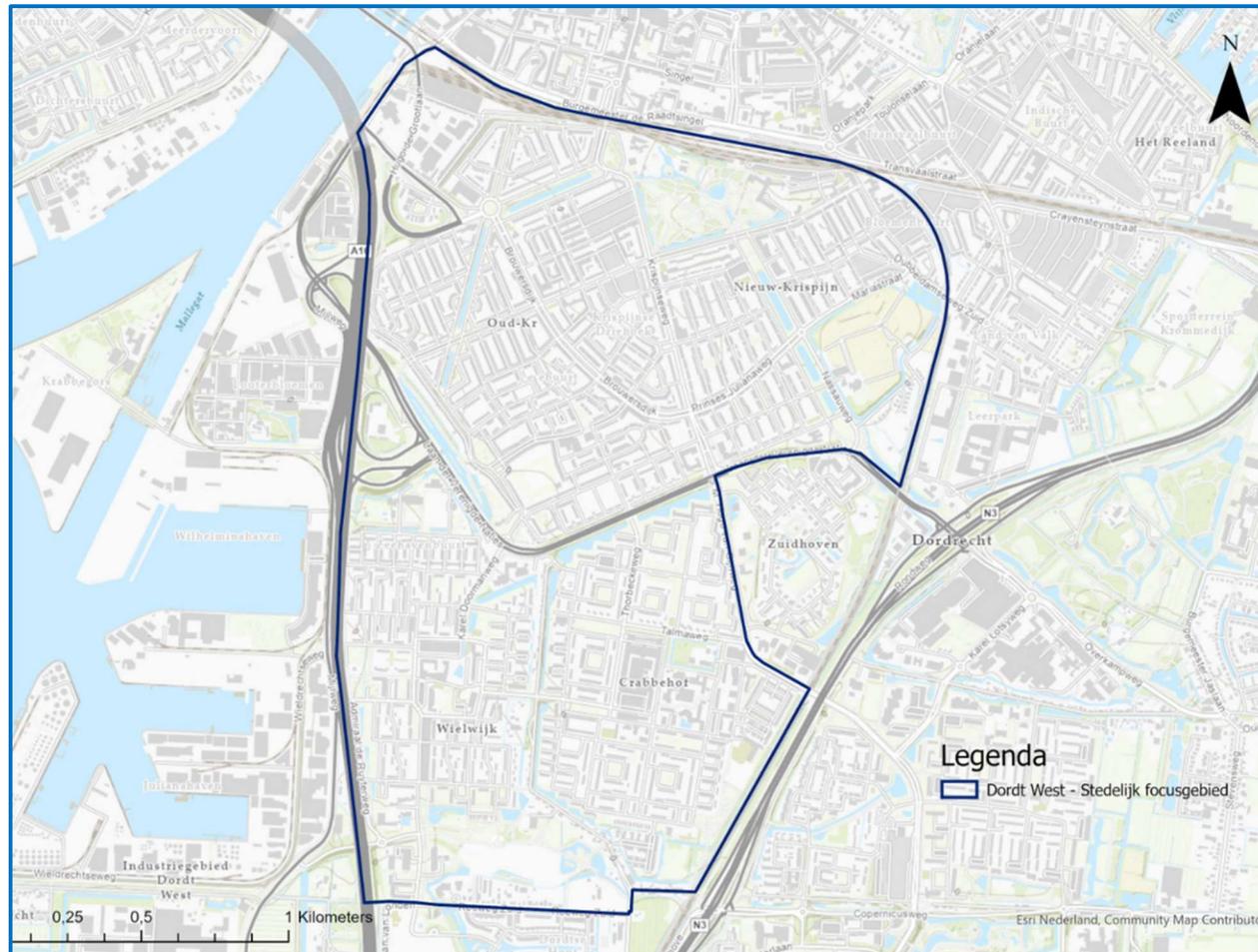

Nationaal Programma Dordt West

Voorstel ambitie, opgaven en thema's

Inleiding

Sinds afgelopen zomer is Dordrecht met stedelijk focusgebied Dordt West toegetreden tot het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Binnen dit programma werken het Kabinet en 20 lokale allianties samen met als doel om de leefbaarheid en veiligheid van de meest kwetsbare gebieden in Nederland in 15-20 jaar tijd op orde te brengen. De inzet is gericht op het zorgen voor een beter perspectief voor inwoners, het verbeteren van de fysieke omgeving en zorgen voor veiligere en meer leefbare wijken in het stedelijke focusgebied Dordt West.

Er is een start gemaakt met het Nationaal Programma Dordt West door te komen tot een aantal samenwerkingsafspraken tussen het Rijk en de gemeente. Deze afspraken hadden betrekking op; de afbakening van het gebied, inzet van het Rijk, governance, monitoring, bewonersbetrokkenheid en financiering. Wat betreft de afbakening is er voor gekozen om de wijken Oud-Krispijn, Nieuw-Krispijn, Wielwijk en Crabbehof gezamenlijk aan te wijzen als één stedelijk focus gebied. Dit is gebaseerd op data en ervaringen inzake de kwetsbaarheid van het gebied en haar inwoners. Om die reden valt Zuidhoven buiten de afbakening en is de Reeweg Zuid als zuidgrens van het focusgebied gekozen. Met het oog op toekomstige monitoring is getracht verder zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bekende buurtgrenzen.

Landelijk wordt er gewerkt aan uniforme monitoring voor alle deelnemende gemeenten. Lokaal wordt hierbij aangesloten en zal de al bestaande Monitor Dordt West worden omgebouwd naar een brede monitor voor het Nationaal Programma Dordt West. Het Onderzoekscentrum Drechtsteden zal dit begeleiden.

Alliantie Dordt West

Alle gemeenten met een stedelijk focusgebied richten onder voorzitterschap van de burgemeester een publiek-private alliantie op met daarin de lokale kernpartners. De Alliantie Dordt West bestaat uit vertegenwoordigers namens gemeente, woningcorporatie, primair onderwijs, voortgezet onderwijs, ondernemers, sociaal wijkteam/buurtwerk/jongerenwerk, politie en het Rijk. Er wordt nog nagedacht hoe we ook een vertegenwoordiging van bewoners in de alliantie kunnen organiseren. De leden van de alliantie vertegenwoordigen met mandaat elk hun eigen achterban die zij middels diverse gremia/netwerken betrekken en verbinden aan het Nationaal Programma Dordt West. De komende maanden zal er een programmabureau worden ingericht met medewerkers van de meest betrokken partners. Het programmabureau krijgt een aanjagende en agenderende functie en gaat werken voor alle partners die actief zijn binnen het Nationaal Programma Dordt West. Er wordt gezocht naar een passende locatie in het stedelijk focusgebied.

Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

Centrale doelstelling

De centrale doelstelling van het Nationaal Programma is om de leefbaarheid en veiligheid van de meest kwetsbare gebieden in Nederland in 15-20 jaar tijd op orde te brengen en het perspectief van de bewoners te verbeteren.

Subdoelen:

- Het verbeteren van de fysieke leefomgeving
- Het bieden van een beter perspectief
- Het vergroten van de veiligheid

Actielijnen:

1. We zorgen voor een integrale aanpak met duidelijke regie en een adequaat juridisch instrumentarium
2. We verbeteren slechte woningen en zorgen voor meer gemengde wijken
3. We zorgen ervoor dat bewoners kunnen meedoen in de samenleving
4. We investeren in de preventie van jeugdcriminaliteit en vergroten de weerbaarheid van jongeren

Nationaal Programma Dordt West

Het voorliggende stuk is bedoeld als voorstel voor onze centrale ambitie, opgaven en belangrijkste thema's voor ons Nationaal Programma Dordt West 2023-2043 dat later verder wordt uitgewerkt. Na vaststelling door de alliantie zal het tezamen met het ophalen van input voor het eerste uitvoeringsprogramma worden besproken met bewoners. Het Nationaal programma Dordt West moet in ieder geval de volgende ingrediënten bevatten:

- Een analyse van wat er aan de hand is
- Opgaven die worden opgepakt
- Doelstellingen en ambities
- Streefwaarden ten aanzien van de te realiseren doelen
- Een systeem van monitoring/meten van de voortgang van acties en interventies
- Hoe en waarbij bewoners worden betrokken

Probleemanalyse

Een gezamenlijk vertrekpunt en met elkaar de ambitie en belangrijkste opgaven voor de komende 20 jaar bepalen is belangrijk. Er is daarom uitgebreid de tijd genomen voor een probleemanalyse. Onderdeel daarvan waren:

- Een brede kennissessie met een groot aantal partners die actief zijn in de wijken
- Een bewonersenquête (digitaal en mondeling)
- Een vragenlijst onder professionals
- Verzamelen van kwantitatieve data

Zie bijlagen voor de rapportage van het Onderzoekscentrum Drechtsteden en een samenvatting van de probleemanalyse.

Alle input die hiermee verzameld is, is tijdens een smalle kennissessie besproken met vertegenwoordigers van alle partners van de Alliantie Dordt West. Extra aangeschoven waren de Dienst Gezondheid en Jeugd en de Sociale Dienst Drechtsteden. Op basis hiervan wordt voorgesteld de volgende pijlers (die verderop in dit stuk nader worden toegelicht) te hanteren voor ons Nationaal Programma Dordt West:

1. Gezond en samen leven
2. Wonen en fysieke leefomgeving
3. Leren en ontwikkelen
4. Werk en inkomen
5. Leefbaar en veilig

Ambitie

De volgende generatie jeugd groeit gezonder op, heeft betere ontwikkelkansen, meer perspectief op werk en een fijnere woon- en leefomgeving. Daarvoor investeren we niet alleen in de jeugd, maar ook in de overige inwoners en hun woon, werk en leefomgeving. We groeien met Dordt West naar het Dordts gemiddelde.

Enkele voorbeelden van doelen en ambities van andere gemeenten:

Leeuwarden Oost: De inwoners van Leeuwarden Oost ervaren een goede kwaliteit van leven en hebben perspectief op leren, werken, wonen en gezondheid.

Schiedam: wijken waar het goed verblijven is, waar elk kind gelukkig kan opgroeien, en naar ieders potentie naar school gaat, waar er voldoende werkgelegenheid is, en waar de omgeving uitnodigt tot een gezonde leefstijl.

Heerlen Noord: De volgende generatie jeugd groeit gezonder op, heeft betere ontwikkelkansen, heeft meer werkperspectief en een fijnere leef- en woonomgeving. We groeien met Heerlen-Noord naar het Nederlands gemiddelde.

Breda: Het stadsprogramma Verbeter Breda werkt aan gelijkere kansen, waar je ook opgroeit in Breda. Binnen één generatie willen we dat realiseren. In 2040 moet iedereen voldoende kansen kunnen pakken om zelf zijn leven waardevol in te richten. Daarbij staat wonen, school en inkomen centraal. Inwoners, scholen, bedrijven, politie, woningcorporaties, zorg- en welzijn, gemeente en het rijk werken zo samen aan een blijvend beter Breda.

Rotterdam: Het NPRZ wil ervoor zorgen dat jongeren op Zuid een hoger opleidingsniveau bereiken. Dat meer mensen aan het werk komen en dat de woningen en hun omgeving beter en aantrekkelijker worden. Daarom richt het NPRZ zich vooral op school, werk en wonen, en de hulp op weg daarnaar toe.

Meerdere gemeenten nemen de (jongste) jeugd als startpunt voor het gehele programma waarbij ze focussen op verbeteringen voor de volgende generatie.

Belangrijkste opgaven

Over de besproken thema's heen komt het volgende beeld naar voren over de meest urgente opgaven voor Dordt West:

- Het doorbreken van de intergenerationele overdracht van uitdagingen en achterstanden op diverse leefgebieden. Daar waar een samenloop is van problematieken zetten we ons extra in.
- Het vergroten van de bestaanszekerheid van de inwoners van Dordt West.
- Het versterken van het vertrouwen van de bewoners van Dordt West in de overheid en haar partners. Goede samenwerking tussen professionals en nabijheid in de wijk dragen daaraan bij.
- Het inzetten op community building om naast professionele ondersteuning ook informele netwerken te versterken.

Uitgangspunten

Op basis van de probleemanalyse en alle gevoerde gesprekken wordt voorgesteld ook de volgende uitgangspunten te hanteren voor ons Nationaal Programma Dordt West:

- We stellen bewoners centraal en betrekken ze actief.

- We focussen niet alleen op problemen, maar ook op kansen. Niet alle aandacht moet gaan naar negatieve zaken, maar juist ook naar de positieve punten. Denk aan positieve gezondheid, talentontwikkeling en een beter imago van de wijken.
- We committeren ons aan een meerjarige aanpak en prioriteren de wijken in Dordt West.
- We vinden een balans tussen het aanpakken van dieperliggende oorzaken op de lange termijn en het op korte termijn inzetten op de aanpak van zichtbare symptomen die bewoners hinderen en ergeren in hun dagdagelijkse leven.
- We werken wijkgericht en waar het kan buurtgericht aan het behalen van onze ambitie, opgaven en doelstellingen. Het verschilt immers per buurt/wijk hoeveel en welke inspanning er nodig is om onze ambitie, opgaven en doelstellingen te behalen.
- We zoeken zo veel mogelijk de verbinding met lopende initiatieven en projecten. Wat elders al goed loopt, hoeft immers niet opnieuw ontwikkeld te worden.
- We verbinden fysieke en sociale opgaven en interventies.
- De lessen die we leren en inzichten die we opdoen delen we met de rest van Dordrecht en de regio.

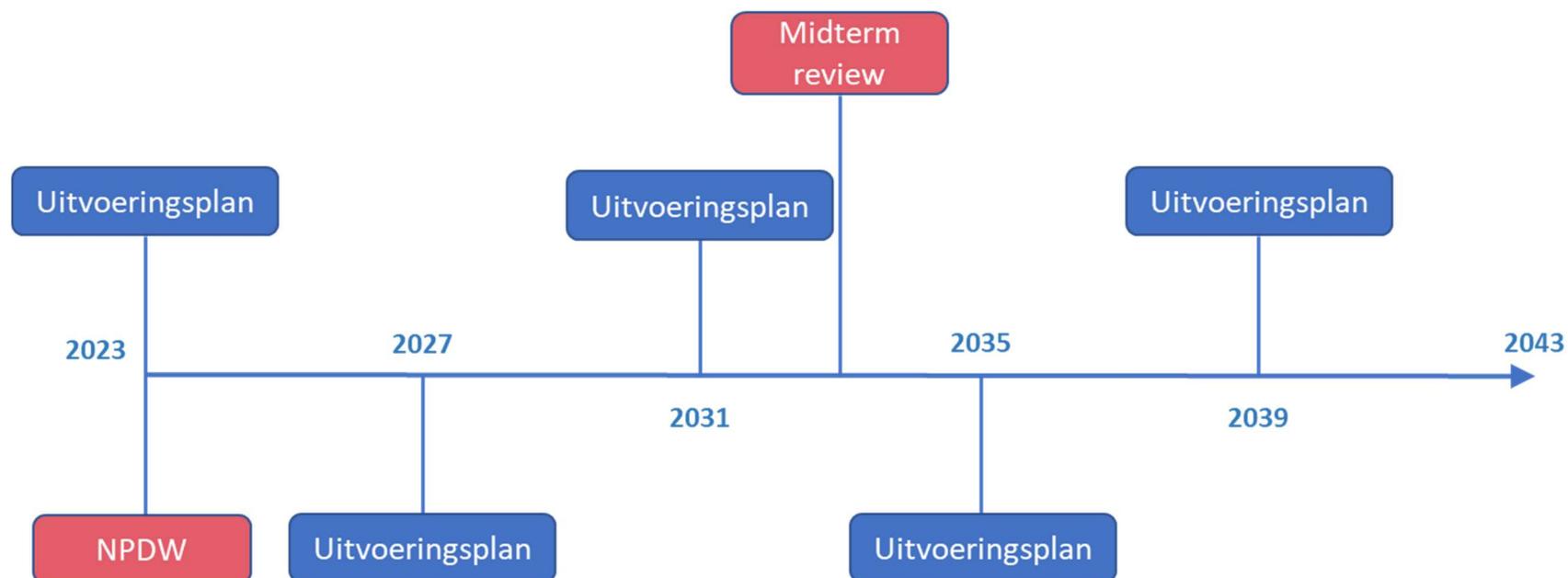
Planvorming

Nationaal Programma Dordt West

- Ambitie, opgaven en doelstellingen
- Thematisch: a.d.h.v. de 5 pijlers
- Looptijd 20 jaar: 2023 – 2043
- Vaststellen tweede kwartaal 2023

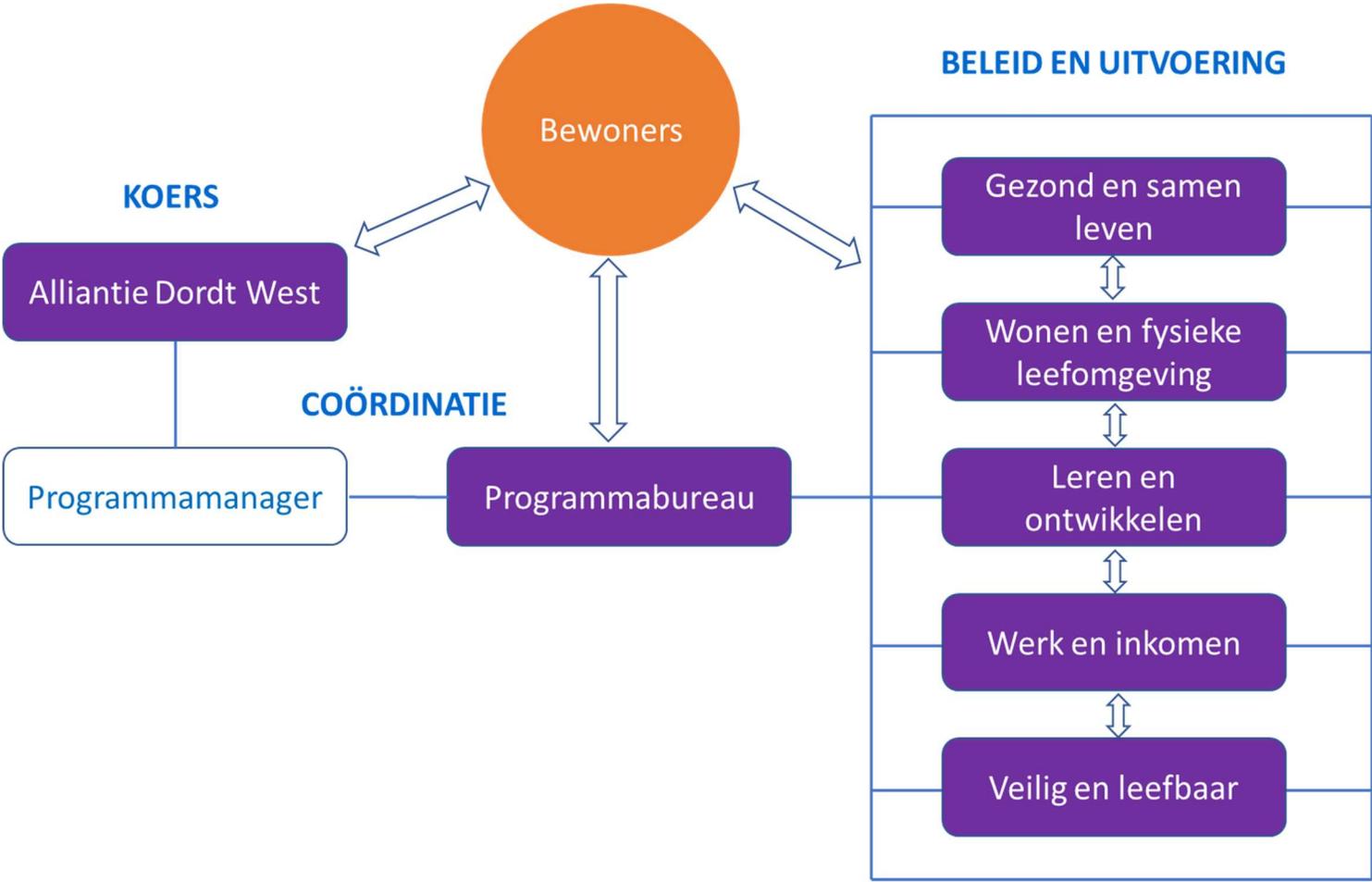
Uitvoeringsprogramma's

- Wat en hoe: concrete interventies die bijdragen aan het behalen van onze ambities en doelstellingen
- Wijk/buurtgericht: samen met bewoners opstellen
- Looptijd 4 jaar: cyclus opstellen, uitvoeren, leren en evalueren
- Vaststellen derde kwartaal 2023

Governance

Voorgesteld wordt de sturing, coördinatie en uitvoering als volgt in te richten: we stellen de bewoners centraal en werken integraal aan onze gezamenlijke opgaven.

Gezond en samen leven

Inleiding

Daar waar je wieg staat mag niet bepalend zijn voor hoe gezond, welvarend en oud je wordt. Toch zien we in kwetsbare wijken dat dit nu nog wel het geval is. Kwetsbare mensen leven zeven jaar korter en vijftien jaar langer in minder goede gezondheid en kinderen die ongezond opgroeien staan veelal op een achterstand. Het gebruik van WMO voorzieningen, maar ook de kosten van zorg zijn in Dordt West hoger dan gemiddeld in Dordrecht en Nederland. Ook ernstig overgewicht en eenzaamheid komen vaker voor, terwijl het aantal wekelijkse sporters lager ligt. Een gezonde samenleving vraagt ook om het nemen van verantwoordelijkheid voor onszelf en voor elkaar. Omkijken naar elkaar en je verbonden voelen met de buurt en wijk waarin je woont leveren hieraan een belangrijke bijdrage.

Ambities/doelstellingen

Een gezonde leefstijl bestaande uit goed eten en voldoende bewegen is voor meer bewoners bereikbaar en ze voelen zich meer verbonden met hun buurt en wijk.

Thema's

- Gezonde leefstijl: sport & bewegen en gezonde voeding.
- Positieve gezondheid: het accent ligt niet op ziekte/aandoening, maar op mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. Met die bredere benadering draag je bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Én om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.
- Community building: eenzaamheid, informele zorg en ondersteuning, trots op de wijk, nabijheid/zichtbaarheid professionele instanties.
- Samen in de wijk: vrijwilligerswerk, inclusie, omkijken naar je burens

Koppelkansen

- Preventieakkoord (VWS)
- Kansrijke Start (VWS)
- Agenda Veerkracht en weerbaarheid (SZW)
- Opdracht Dordt Sociaal
- Opgave Inclusieve Stad
- Lokale Sportvisie 2030
- Dordtpas

Mogelijke indicatoren

1. (Zeer) ernstig eenzaam (RIVM)
2. Ernstig overgewicht (RIVM)
3. Goed ervaren gezondheid (RIVM)
4. Wekelijkse sporters (RIVM)
5. Vrijwilligerswerk (RIVM)

Wonen en fysieke leefomgeving

Inleiding

Iedere Dordtenaar verdient het om op te groeien en te wonen in een prettige en veilige buurt in een kwalitatief goede woning die betaalbaar is. Een fysieke aanpak is nodig om de sociale interventies te ondersteunen en draagt bij aan de veiligheid, en vice versa. Zonder investeringen in goede woningen en een verbetering van de fysieke leefomgeving vertrekken sociale stijgers, waarna hun plek wordt ingenomen door nieuwe kwetsbare huishoudens. Andersom beklijft het resultaat van meer woningen in het middensegment en gemengde wijken niet, als er niet ook in het sociaal domein interventies plaatsvinden voor de huidige bewoners.

Ambities/doelstellingen

We realiseren meer kwalitatief goede woningen in een gemengde wijk waar het veilig en leefbaar wonen is. We zetten in op verduurzaming die zorgt voor meer comfortabele toekomstbestendige woningen met lagere energielasten. We zorgen voor aanpakken waarmee kwetsbare mensen in koop- en huurwoningen kunnen deelnemen aan het verduurzamen van hun woning. Dit vraagt om persoonlijke en gebiedsgerichte benadering, die aansluit bij de vraagstukken van kwetsbare huishoudens. Deze woningen moeten in eerste instantie ten goede komen aan mensen met een economische, maatschappelijke of lokale binding, die in de wijk zelf willen blijven wonen.

We werken aan een betere kwaliteit van de openbare ruimte. Een slecht onderhouden en vuile leefomgeving zijn voor bewoners een doorn in het oog. Het draagt bovendien bij aan het beeld van een afwezige overheid en daarmee aan het wantrouwen.

Thema's

- Diverse woningvoorraad: kwalitatief goede woningen, goed onderhouden woningen
- Aanpak slechte energielabels E, F, G: in het kader van de verduurzaming en energiearmoede
- Schoon, heel en groen

Koppelkansen

- Volkshuisvestingsfonds (VRO)
- Nationaal isolatieprogramma (BZK)
- Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (BZK)
- Ontwikkelkader Crabbehof
- Dordrecht Klimaatneutraal 2040

Mogelijke indicatoren

1. Leefbaarometer wonen (Leefbaarometer)
2. Gem. WOZ waarde (CBS)
3. Energielabels E-G (RVO)

Leren en ontwikkelen

Inleiding

Om ervoor te zorgen dat meer mensen in kwetsbare gebieden het structureel beter krijgen, zijn niet alleen investeringen in de fysieke leefomgeving nodig, maar ook investeringen in een kansrijke start, goede (voor)scholen, talentontwikkeling en loopbaanoriëntatie. Wie opgroeit in een kansarme buurt heeft aanzienlijk minder kansen in het onderwijs en op een goed inkomen. Dordtse kinderen en jongeren verdienen een glansrijke toekomst met gelijke kansen in het onderwijs. Om kinderen het maximale uit hun schoolcarrière te kunnen laten halen, moeten de condities zowel thuis, in de wijk als op school voldoende en liever nog goed zijn.

Ambities/doelstellingen

We zetten in op het verkleinen van onderwijsachterstanden en het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Onze aanpak is erop gericht dat meer kinderen en jongeren in staat worden gesteld hun talenten te ontwikkelen met perspectief op betaald werk.

Thema's

- Onderwijsachterstanden: Vroege voorschoolse educatie, ouderbetrokkenheid, taalontwikkeling, schoolverzuim
- Toekomstperspectief: ontbreken startkwalificatie, talentontwikkeling
- Laaggeletterdheid: taal, rekenen en digitale vaardigheden

Koppelkansen

- School en omgeving (OCW)
- Tel mee met taal (OCW)
- Dordts leerprogramma
- Glansrijke Toekomst voor Dordtse jongeren

Mogelijke indicatoren

1. Verwachte onderwijsachterstand (CBS)
2. 18 t/m 30 jarigen zonder startkwalificatie (KIS Wijkmonitor)
3. Onder advisering (DUO)

De strijd van scholen in kansarme wijken: 'Kinderen van 4 spreken soms nog geen Nederlands'

In de strijd tegen kansenongelijkheid onder kinderen krijgen elf scholen in Dordrecht tien jaar lang extra geld van de gemeente, in totaal 27,5 miljoen euro. Dat geld kunnen ze goed gebruiken, bijvoorbeeld voor extra taallessen. „We hebben kinderen die met 4 jaar nog geen Nederlands spreken.”

Werk en inkomen

Inleiding

Er zijn structurele verbeteringen nodig om de bestaanszekerheid te versterken en economische zelfstandigheid van bewoners te vergroten. Iedereen moet volwaardig mee kunnen doen aan de samenleving. Voor wie kan, moet werken de norm zijn en het goede voorbeeld dat we mee willen geven aan de jeugd. Werk is immers de sleutel tot een inkomen, maatschappelijke participatie, samenleven en integratie.

Ambities/doelstellingen

We voorkomen dat huishoudens geldzorgen krijgen en dat kinderen opgroeien in armoede.

We verbeteren de bestaanszekerheid van bewoners met een laag inkomen. We willen dat meer mensen aan het werk zijn, makkelijker rond kunnen komen en een buffer hebben voor eventuele tegenvallers.

We stimuleren de participatie te beginnen met dagbesteding: school of werk.

Thema's

- Bestaanszekerheid: aanpak armoede en schulden
- Aandachthuishoudens: multiproblematiek
- Arbeidspotentieel beroepsbevolking benutten, vergroten en behouden

Koppelkansen

- Aanpak Geldzorgen, armoede en schulden (SZW)
- Glansrijke toekomst Dordtse jongeren
- Banen met impact
- Maatschappelijk betrokken ondernemen
- Uitvoeringsbrigade

Mogelijke indicatoren

1. SES-WOA score (CBS)
2. Arbeidsparticipatie (CBS)
3. Persoonlijk inkomen (CBS)
4. Bijstand (CBS)
5. WW- uitkering (CBS)
6. Huishoudens onder of rond sociaal minimum (CBS)

▲ In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen hield het Platform tegen Armoede Drechtsteden een armoedebat in De Bultenwach. © Platform Tegen Armoede Drechtsteden

Brandbrief: kwart van de huishoudens in Dordrecht dreigt in financiële problemen te komen

Leefbaar en veilig

Inleiding

Het voorkomen van (jeugd)criminaliteit en het versterken van de weerbaarheid van jongeren is een onmisbare schakel in het programma. We willen immers net als het Kabinet voorkomen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen in een kwetsbare positie de criminaliteit in gaan, daar steeds verder in verstrikt raken en uitgroeien tot geharde criminelen. Onze wijken mogen geen voedingsbodem zijn voor (ondermijnende) criminaliteit. Daarom wordt ingezet op een brede, domeinoverstijgende wijkaanpak en het versterken van de justitiële en sociale ondersteuning in de wijk. Het gaat om een gecombineerde aanpak van preventie en repressie. Preventie zonder repressie is immers tandoeloes en repressie zonder preventie is eindeloos. We bieden kansen, maar stellen ook grenzen.

Tevens zetten we in op het aanpakken van woonoverlast en sociale overlast. Een grote ergernis van bewoners die hen direct raakt in hun woongenot en beleving van veiligheid.

Ambities/doelstellingen

Iedere jongere groeit veilig op in een leefbare wijk met zicht op een mooie kansrijke toekomst. Bewoners voelen zich veilig in hun wijk waar ze zichzelf kunnen zijn.

Thema's

- Jeugd en veiligheid: voorkomen jonge aanwas, wapenbezit, online criminaliteit
- Ondermijning: drugsaanpak, prominente negatieve rolmodellen, vastgoedcriminaliteit
- Sociale overlast: jongeren, middelengebruik, personen met onbegrepen gedrag
- Woonoverlast: slecht verhuurderschap

Koppelkansen

- Preventie met gezag (J&V)
- Re-integratie officier (J&V)
- Integrale persoonsgerichte toeleiding naar arbeid (J&V)
- Alleen jij bepaalt
- Meldpunt Ongewenst Verhuurbedrag

Mogelijke indicatoren

1. Totaal aantal misdrijven (Politie)
2. Risicoscore jonge aanwas (Zicht op ondermijning)
3. Leefbaarometer veiligheid (Leefbaarometer)
4. Sociale overlast (Veiligheidsmonitor)
5. Onveiligheidsgevoelens in de buurt (Veiligheidsmonitor)

